

دستورالعمل چک لیست بررسی وضعیت ایمنی و بهداشت محیط مدارس

این چک لیست به منظور بررسی وضعیت گرمایش و ایمنی مدارس کل کشور تدوین شده است. اشکال یا نقص و عدم رعایت نکات ایمنی در وسایل گرمایشی در کلاس های درس می تواند منجر به حوادث و خسارت های غیر قابل جبران و احياناً مرگ دانش آموزان شود.

سؤال اول - آیا سیستم گرمایشی مدرسه به صورت مستمر مورد بازدید و رفع نقص میشود؟

(۰ - هیچ وسیله گرمایشی وجود ندارد ۱ - خیر ۲ - بله)

چنانچه سیستم گرمایشی مدرسه بر اساس یک برنامه از قبل تعیین شده بصورت مستمر مورد بازدید قرار می گیرد. در این بازدید ها نواقص برطرف می شود به گونه ای که سیستم گرمایشی هیچ مشکلی ندارد عدد "۲" در ستون مربوط ثبت شود، در صورتی که بازدید ها به صورت مستمر انجام نمی شود یا هنوز وسایل گرمایشی دارای نواقص می باشد عدد "۱" در ستون مربوط ثبت می شود. اگر مدرسه فاقد وسایل گرمایشی از هر نوع باشد در ستون مربوطه عدد "۰" ثبت شود.

سؤال دوم - آیا وسایل گرمایشی به خصوص بخاری های مدرسه دارای آرم استاندارد بوده و گاز حاصل از سوخت

دستگاه های مولد حرارت به خارج کلاس هدایت شود و نکات ایمنی به طور کامل رعایت می گردد؟

(۰ - هیچ وسیله گرمایشی وجود ندارد ۱ - خیر ۲ - بله)

چنانچه مدرسه دارای وسایل گرمایشی متمرکز باشد قطعاً مشکلات کمتری را ایجاد می کند، اگر نکات ایمنی در خصوص دارا بودن مدرسه از وسایل گرمایشی متمرکز رعایت شده باشد عدد "۲" و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود.

اگر مدرسه از بخاری های نفتی برای گرمایش استفاده می کند و بخاری ها دارای آرام استاندارد باشد و نحوه هدایت گاز حاصل از سوخت بخاری به خارج از کلاس باشد و نکات ایمنی به صورت کامل رعایت شده باشد عدد "۲" و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود. اگر از بخاری های با سوخت چوب استفاده می شود و در خصوص این بخاری ها نیز نکات ایمنی رعایت می شود، عدد "۲" و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود. چنانچه مدرسه هیچ گونه وسایل گرمایشی ندارد، عدد "۰" ثبت شود.

سؤال سوم - آیا وسایل اعلام و اطفاء حریق به ویژه کپسول آتش نشانی به تعداد کافی بر اساس حجم مدرسه و در مکان

مناسب (۱/۵ متر فاصله از سطح زمین) وجود داشته باشد؟

(۰ - هیچ وسیله ای وجود ندارد ۱ - خیر ۲ - بله)

منظور از وسایل اطفاء حریق به ویژه کپسول آتش نشانی به تعداد کافی در مدرسه اینستکه دسترسی به کپسول ها آسان باشد و کاملاً قابل دسترس باشند و در مسیرهای خروج و راهرو ها در ارتفاع ۱۵۰-۱۲۰ سانتیمتری از کف بروی دیوار نصب شده باشد. تعداد کپسول ها با توجه به وسعت مدرسه و تعداد دانش آموزان متفاوت است ولی در هر وضعیتی بایستی قابل دسترس باشند و در مکان های ذکر شده با ارتفاع مذکور نصب شده باشند. چنانچه این شرایط موجود باشند عدد "۲" و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود. چنانچه مدرسه فاقد هر گونه وسیله اطفای حریق بخصوص کپسول اطفاء حریق باشد، عدد "۰" ثبت شود.

سؤال چهارم - آیا وسایل اطفاء حریق دارای تاریخ معتبر شارژ سالیانه می باشد؟

(۰ - هیچ وسیله ای وجود ندارد ۱ - خیر ۲ - بله)

اگر در مدرسه کپسول اطفاء حریق نباشد عدد "۰" ثبت شود و چنانچه کپسول آتش نشانی در مدرسه وجود دارد ولی از زمان تاریخ شارژ کپسول گذشته باشد عدد "۱" و اگر کپسول موجود است و در هنگام بازدید دارای تاریخ معتبر شارژ می باشد عدد "۲" ثبت شود.

سؤال پنجم – آیا کارکنان مدرسه مهارت استفاده از وسایل اطفای حریق را دارند؟ (۱- خیر ۲- بله)

چنانچه لیست تمامی کارکنان مدرسه که دوره های آموزشی در خصوص نحوه اطفاء حریق را گذرانده باشند موجود باشد و از چند نفر از کارکنان مدرسه سوال شود اگر مهارت کافی در این زمینه را دارا باشند عدد "۲" و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود.

سؤال ششم – آیا محل نگهداری سوخت مدرسه در خارج از ساختمان کلاس های مدرسه است؟(۱- خیر ۲- بله)

اگر برای نگهداری سوخت وسایل گرمایشی در مدرسه از قبیل نفت، چوب و ... محل خاصی در خارج از ساختمان کلاس ها در نظر گرفته شده باشد عدد " ۲ " ثبت شود. و در غیر اینصورت عدد " ۱ " ثبت شود.

لازم به ذکر است که سوخت وسایل گرمایشی که از لوله گاز شهری استفاده می شود عدد " ۲ " ثبت شود.

سؤال هفتم – آیا سیستم برق، کلید و پریزها و لامپ ها مورد بازبینی و تعمیر و نگهداری می شود و این موارد همگی سالم هستند؟ (۱- خیر ۲- بله)

اگر سیستم برق، کلید و پریزها و لامپ ها در کلیه محیط مدرسه (اعم از کلاس ها و یا اتاق کارکنان و خدمه) سالم هستند و هیچ نقصی نداشته باشند و فردی مسئول حفظ و نگهداری می باشد و یا از سوی مسئولین مدرسه در فاصله های زمانی معینی سیستم برق و مورد بازبینی قرار می گیرد. عدد " ۲ " در غیر این صورت عدد " ۱ " ثبت شود.

سؤال هشتم – آیا جعبه کمک های اولیه دارای تجهیزات کامل می باشد؟

(۰ - هیچ جعبه کمک های اولیه وجود ندارد ۱ - خیر ۲- بله)

جعبه کمک های اولیه بایستی دارای وسایل زیر باشد تا جعبه کمک های اولیه با تجهیزات کامل تلقی شود:

۱۰ عدد	۱ - چسب زخم
۴ عدد	۲ - باند سه گوش یک متری
۲ عدد	۳ - گاز استریل چشمی
۶ عدد	۴ - گاز استریل
۳ عدد	۵ - بسته پانسمان آماده
۳ حلقه	۶ - باند لوله ای کوچک
۳ حلقه	۷ - باند لوله ای بزرگ
۱ حلقه	۸ - نوار چسب ضد آب
۱ حلقه	۹ - باند کشی کوچک
۱ حلقه	۱۰ - باند کشی بزرگ
۱ عدد	۱۱ - خدم عفونی کننده پوست (بتادین) متوسط
۲ جفت از هر سایز	۱۲ - دستکش معاینه
۱ عدد	۱۳ - صحافط دهان یا ماسک صورت
۲ عدد	۱۴ - کیسه پلاستیکی بزرگ
۱ عدد	۱۵ - تأث اعطا ف پذیر

۱ عدد	۱۶ - پماد سوختگی
۱ عدد	۱۷ - پماد گزش حشرات
۱ عدد	۱۸ - پماد پیروکسیکام
۱ عدد	۱۹ - ژل و یا محلول ضدغفونی کننده دستها
۱ عدد	۲۱ - آینه کوچک
۱ عدد	۲۲ - ترمومتر
۱ عدد	۲۳ - حسابون
۱ عدد	۲۴ - چراغ قوه
۱ عدد	۲۵ - خیچی
۱ عدد	۲۶ - تل سخت اندام (۴ عدد)

اگر جعبه کمک های اولیه حاوی تمامی آیتم فوق بود کامل است در آن صورت عدد " ۲ " و در غیر این صورت عدد " ۱ " در چک لیست ثبت شود. اگر هیچ جعبه کمک های اولیه در مدرسه موجود نبود عدد " ۰ " در چک لیست ثبت شود.

سؤال نهم – آیا آموزش کمک های اولیه در مدرسه به مسئولین ارائه گردیده است؟ (۱- خیر ۲- بلی)

در هنگام بازدید از مدرسه از مسئولین مدرسه سوال شود که در خصوص کمک های اولیه فردی به آنها آموزش داده است در صورتی که اظهار داشتند که در مورد نحوه استفاده از تجهیزات کمک های اولیه آموزش دیده اند کفايت می کند. اگر تمامی کارکنان مدرسه (به غیر از خدمتگزار) آموزش کمک های اولیه را گذرانده اند عدد " ۲ " در غیر این صورت عدد " ۱ " ثبت شود.

سؤال دهم – آیا آموزش کمک های اولیه در مدرسه به دانش آموزان ارائه گردیده است؟ (۱- خیر ۲- بلی)

چنانچه لیست تمامی دانش آموزان مدرسه که دوره های آموزشی در خصوص کمک های اولیه را گذرانده باشند موجود باشد و از چند نفر از دانش آموزان سوال شود که در خصوص کمک های اولیه به آنها آموزش داده اند کفايت می کند. عدد " ۲ " ثبت می شود در غیر این صورت عدد " ۱ " ثبت شود.

سؤال یازدهم – آیا دستورالعمل ایمنی کار در آزمایشگاه حسب مورد تپیه و در محل مناسب نصب شده است؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

نحوه رعایت ایمنی برای آزمایشگاه ها متفاوت خواهد بود. لذا دستورالعمل مربوط به هر آزمایشگاه بایستی در مدرسه و هنرستان ها و ... موجود باشد و در محل مناسبی که قابل رویت برای تمامی کارکنان، دانش آموزان و هنر جویان است، نصب شده باشد. اگر دستورالعمل مرتبط موجود و در محل مناسب نصب شده باشد عدد " 2 " و در غیر اینصورت عدد " 1 " در چک لیست ثبت شود.

سؤال دوازدهم – آیا اقدامات لازم جهت ایمن سازی محیط مدرسه نظیر جلوگیری از نصب آتنن های مخابرات و موبایل، جلوگیری از نصب ایستگاه های تقلیل فشار گاز و پست های فشار قوی برق و امثالهم در داخل و نزدیکی مدرسه و پیشگیری از سایر موارد غیر ایمن در نزدیکی و داخل مدرسه انجام گرفته است؟

(۱- خیر ۲- بلی)

در هنگام بازدید از مدارس دقت به فرمایید که در محوطه مدرسه، در مجاورت کلاس‌ها، بر روی پشت بام مدرسه و به طور کلی در محدوده داخلی ساختمان مدرسه و در فاصله نزدیکی اطراف مدرسه در تمامی جهات آتنن‌های مخابرات و موبایل، ایستگاه‌ها تقلیل فشار گاز و پست‌های فشار قوی برق و امثال‌هم نصب نشده باشد. ویا مدیر / معاون و یا یکی از کارکنان مدرسه برای جلوگیری از نصب چنین وسایلی، اقداماتی را انجام داده باشند که منجر به عدم نصب این نوع وسایل شده باشد. در این صورت عدد "2" در چک لیست ثبت شود. در غیر این صورت عدد "1" در چک لیست ثبت شود.

سؤال سیزدهم – آیا مکان‌های خطرآفرین مانند راه پله‌ها، طبقات فوقانی، پشت بام از نرده و حفاظ مناسب برخودار است؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- خیر ۲- بله)

چنانچه راه پله‌ها در صورتی که مدرسه شامل دو یا سه طبقه باشد و بجهه‌ها امکان دسترسی به پشت بام را داشته باشند و هر مکانی که در مدرسه خطرآفرین و موجب سقوط دانش آموز می‌شود بایستی این مکان‌ها دارای نرده مناسب باشد. منظور از نرده مناسب اینستکه امکان رد شدن سر یا تنہ دانش آموز از نرده وجود نداشته باشد. نرده ثابت و از جنس مقاوم (مانند فلز) باشد. چنانچه چنین مکان‌هایی در مدرسه وجود دارد و دارای نرده مناسب نیز است عدد "2" و در غیر این صورت عدد "1" در چک لیست ثبت شود. اگر ساختمان مدرسه به گونه‌ای است که هیچ یک از مکان‌های خطرآفرین مانند نرده و وجود ندارد و هیچ گونه خطری دانش آموزان را تهدید نمی‌کند عدد "0" ثبت شود.

سؤال چهاردهم – آیا حداقل دو راه فرار برای موقع اضطراری در هر ساختمان وجود دارد و به راحتی دانش آموزان به آن دسترسی دارند؟

(۰- هیچ راه فراری ندارد ۱- یک راه فرار دارد ۲- دو و بیشتر راه فرار دارد)

اگر ساختمان مدرسه یک طبقه، دو طبقه و یا سه طبقه باشد بایستی حتماً بیش از یک در برای خروج در مدرسه وجود داشته باشد. در مورد مدارسی که بیش از یک طبقه است نیز ضروری است که در طبقات دوم و سوم علاوه بر پله‌های ارتباطی معمولی بین طبقات یک پله اضطراری نیز در مدرسه وجود داشته باشد و دانش آموزان و کارکنان مدرسه به آن به راحتی دسترسی داشته باشد. اگر هیچ راه فراری در مدرسه وجود نداشته باشد عدد "0" و اگر یک راه فرار داشته باشد عدد "1" و اگر بیش از یک راه فرار داشته باشد عدد "2" در چک لیست ثبت شود.

سؤال پانزدهم – آیا آموزش‌های ایمنی و بهداشت و فرار در موقع اضطراری به دانش آموزان و اولیای مدرسه داده شده است؟

(۰- هیچکس آموزش ندیده ۱- آموزش دانش آموزان ۲- آموزش اولیای مدرسه ۳- آموزش هردو گروه)

از کارکنان و دانش آموزان سوال شود که در خصوص ایمنی، و فرار در موقع اضطراری کلاس‌های آموزشی به صورت گروهی (کلاس اول و) و یا دسته جمعی برگزار شده است یا خیر در صورتی که دانش آموزان در این زمینه آموزش دیده باشند عدد "1" ثبت شود در صورتی که فقط اولیای مدرسه آموزش دیده باشند عدد "2" اگر هر دو گروه آموزش دیده باشند "عدد ۳" و اگر نه دانش آموزان و نه اولیای مدرسه آموزش ندیده باشند عدد "۰" در چک لیست ثبت شود.

سؤال شانزدهم – آیا از وسایل و محیط ورزشی استاندارد و مناسب برای ساعت ورزش و تفریح دانش آموزان استفاده می‌شود؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- خیر ۲- بله)

در هنگام بازدید از مدرسه چنانچه فضای مناسب ورزشی در مدرسه وجود دارد در خصوص وسایل ورزشی مناسب و استاندارد نیز پرسش شود. منظور از وسایل ورزشی استاندارد، وسایلی است که از فروشگاه‌های ورزشی معتبر خریداری شده و در اختیار مدرسه

باشد. چنانچه از این وسایل ورزشی در زنگ تفریج و زنگ ورزش تمامی دانش آموزان می توانند استفاده کنند عدد "۲" در غیر اینصورت عدد "۱" و چنانچه مدرسه فاقد فضای مناسب و کافی برای زنگ ورزش و زنگ تفریج باشد عدد "۰" در چک لیست ثبت شود.

سؤال هفدهم – آیا محل بازی دانش آموزان عاری از هرگونه مانع و وسایل آسیب زا و برونده می باشد؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

اگر در مدرسه فضای بازی برای دانش آموزان وجود داشته باشد، لطفاً به دقت فضای موجود را بازرسی نموده و هر چیزی که بتواند تهدیدی برای دانش آموزان باشد را بررسی نمایید. به عنوان مثال تیرک دروازه فوتیال با تیرک بسکتبال، میز پینگ پنگ در حیاط مدرسه، تاب، الا کلنگ؛ سرسره و سایر وسایل بازی، نرده آهنه در محوطه حیاط مدرسه، لبه سنگی تیز پله / سکو و که در تماس شدید بتواند به سلامت دانش آموزان صدمه بزند بایستی به نحو مناسب اینمن سازی شده باشد. مثلاً در مورد تیرک دروازه فوتیال یا بسکتبال بایستی با پشم و عایق بدنه تیرک ها پوشانده شده باشد تا در اثر دویدن و یا تماس شدید موجب ضربه به سر یا سایر اعضای بدن، یا شکستگی و سایر صدمات به دانش آموزان نشود. یا در اطراف وسایل بازی مثل سرسره و یا تاب نرده چوبی نصب شده باشد. اگر موارد اینمنی رعایت شده باشد عدد "۲" در غیر اینصورت عدد "۱" در چک لیست ثبت شود و اگر هیچ مکانی برای بازی دانش آموزان در مدرسه وجود نداشته باشد عدد "۰" ثبت شود.

سؤال هیجدهم – آیا پایگاه تغذیه بهداشتی وجوددارد و مواد غذایی و نوشیدنی بهداشتی مجاز در پایگاه توزیع می شود؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- پایگاه و مواد غذایی هردو غیر بهداشتی ۲- پایگاه تغذیه سالم، مواد غذایی غیر بهداشتی ۳- پایگاه تغذیه نا سالم و مواد غذایی بهداشتی ۴- پایگاه تغذیه سالم و مواد غذایی بهداشتی)

سؤال نوزدهم – آیا دسترسی به آب آشامیدنی سالم وجوددارد و مدرسه دارای آب خوری بهداشتی است؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- دارد، مکان و آب هر دو غیر بهداشتی ۲- دارد مکان بهداشتی و آب غیر بهداشتی ۳- دارد مکان غیر بهداشتی و آب بهداشتی ۴- دارد مکان و آب هر دو بهداشتی

سؤال بیستم – آیا سرویس بهداشتی (توالت و دستشویی) وجوددارد؟

(۰- هیچ مکانی وجود ندارد ۱- دارد توالت و دستشویی ها هر دو غیر بهداشتی ۲- دارد توالت بهداشتی، دستشویی غیر بهداشتی ۳- دارد توالت غیر بهداشتی، دستشویی بهداشتی ۴- دارد توالت و دستشویی هر دو بهداشتی